

Mezőgazdasági őstermelők helyi iparűzési adója – az adóalap megállapításának módszerei

Az iparűzési adó fogalmi rendszerében a mezőgazdasági őstermelő vállalkozónak minősül, vagyis alanya az iparűzési adónak [1990. évi C. törvény (a továbbiakban: Htv.) 52. § 26. pont b) alpont] feltéve, hogy a tárgyévi őstermelésből származó bevétele az éves minimálbér felét meghaladja, ellenkező esetben mentesül az iparűzésiadó-kötelezettség alól.

A 2024. adóévre vonatkozóan az említett bevételi értékhatár 1 600 800 forint, tehát nem kell a 2024. adóévról bevallást benyújtania és adóznia az őstermelőnek, ha őstermelői bevétele nem haladta meg az említett értékhatárt. Évközi tevékenységkezdés esetén nem kell a bevételi értékeket arányosítani.

Mezőgazdasági őstermelőn a családi gazdaságok tevékenységét szabályozó 2020. évi CXXIII. törvény szerinti mezőgazdasági őstermelőt és az őstermelők családi gazdaságának (a továbbiakban: ÓCSG) valamennyi tagját is. Tekintettel arra, hogy **az ÓCSG nem önálló jogalany**, így **a tagok önállóan, külön-külön alanyai az iparűzési adónak**. Ez viszont azt is jelenti, hogy a fentebb említett adókötelezettséget kizáró bevételi határ esetükben az ott megjelölt érték többszöröse is lehet. Így például egy 3 tagú ÓCSG 2024-ben 3 x 1 600 800 Ft bevételig mentesül az iparűzésiadó-kötelezettség alól. A bevételi értékhatár vizsgálatánál, kizárólag az őstermelői tevékenységből, azaz az őstermelői nyilvántartásba felvett mező-, erdőgazdasági tevékenységből, valamint kiegészítő őstermelői tevékenységből származó bevételt kell alapul venni, a támogatások értéke nem számít bele.

Habár a tagok önálló alanyai az iparűzési adónak, a Htv. 41. § (8) bekezdése lehetővé teszi, hogy a tagok egyike (nem feltétlenül a képviselő) állapítsa meg és fizesse meg valamennyi tag adóját egyszemélyben. Fontos tudni, hogy a bevallást teljesítő tagnak az iparűzésiadó-bevalláson fel kell tüntetni a többi tag adatait. **Ha azonban bármely más tag egyéni vállalkozóként is alanya az iparűzési adónak, akkor a közös bevallás elkészítése nem lehetséges, tekintettel a Htv. 41/B. §-ában foglalt rendelkezésre, ami egyértelműen úgy szól, hogy ha egy egyéni vállalkozó egyben mezőgazdasági őstermelőként is vállalkozónak minősül, akkor e két tevékenység adókötelezettségét összevontan, egyetlen bevallásban kell teljesítenie. Ez az előírás pedig lehetetlenné teszi azt, hogy az ÓCSG-tag az őstermelői iparűzésiadó-alapját külön vallja be egy másik tag révén, így ez esetben valamennyi ÓCSG-tag külön-külön köteles elkészíteni az adóbevallást.**

Az őstermelőknek természetesen lehetőségük van az általános módszerrel is megállapítani iparűzésiadó-alapjukat. Ebben az esetben az értékesítés nettó árbevételét csökkentik az alábbi igazolt költségek:

- anyagköltség,
- alvállalkozói teljesítések költsége,
- eladott áruk beszerzési értéke,
- közvetített szolgáltatások értéke,
- alap és alkalmazott kutatás, kísérleti fejlesztés költsége (ez nem jellemző az őstermelőkre).

2023. január 1-jétől új szabályok léptek életbe az iparűzésiadó-alap egyszerűsített megállapítása terén. A szabályozás értelmében azon vállalkozó adózó részére (a továbbiakban: kisvállalkozó), akinek az adóévben a bevétele nem haladja meg a 25 millió forintot (kizárólag kiskereskedelmi tevékenységet folytató átalányadózó esetén a 120 millió forintot) – bevételfüggő differenciálás alapján – bevezetésre került a tételes összegű adóalap-megállapítás lehetősége. A tevékenységét

év közben kezdő vállalkozó a 25 millió forintos összeghatárt napi arányosítással veheti csak figyelembe.

Az újonnan bevezetett tételes adóalap-megállapítás azt jelenti, hogy a kisvállalkozó adóalapja önkormányzatonként:

- 2,5 millió forint, ha a kisvállalkozó bevétele az adóévben – 12 hónapnál rövidebb adóév esetén napi arányosítással 12 hónapra számítva időarányosan – a 12 millió forintot nem haladja meg,
- 6 millió forint, ha a kisvállalkozó bevétele az adóévben – 12 hónapnál rövidebb adóév esetén napi arányosítással 12 hónapra számítva időarányosan – a 12 millió forintot meghaladja, de a 18 millió forintot nem haladja meg,
- 8,5 millió forint, ha a kisvállalkozó bevétele az adóévben – 12 hónapnál rövidebb adóév esetén napi arányosítással 12 hónapra számítva időarányosan – a 18 millió forintot meghaladja, de az 25 millió forintot nem haladja meg.

A Htv.-ben foglalt feltételek teljesülése esetén a mezőgazdasági őstermelők is kisvállalkozónak minősülnek és élhetnek az iparüzési adóalap egyszerűsített megállapításával. Tekintettel arra, hogy az ÖCSG-tagok önálló alanyai az iparüzési adónak, így annyszor 25 millió forint bevételig tekinthetik magukat kisvállalkozónak, ahány tagja van az ÖCSG-nek.

Fontos változás továbbá, hogy a fenti adóalap-egyszerűsítés esetén önkormányzatonként kell megállapítani az adóalapot, tehát a hatályos szabályozás értelmében megszűnik az adóalap székhely-telephelyek közti különböző módszerekkel történő megosztása, így több önkormányzat illetékességi területén adóköteles tevékenységet folytató kisvállalkozónak minden önkormányzat felé (családi gazdaságok esetén minden tagnak) meg kell fizetnie az árbevételi sáv alapján a tételes adót.

A tételes adóalap megállapítás az adóévet megelőző adóévről szóló bevallásban választható.

Ha az ÖCSG tagjai úgy döntenek, hogy a Htv. 41. § (8) bekezdésében foglaltak alapján csak egyikőjük tesz bevallást, **úgy a bevallást benyújtó tag jogosult a többi tag helyett és azok nevében az új adóalap-számítás választására.**

Az iparüzésiadó-alap egyszerűsített megállapítása jelentős mértékű iparüzésiadó-növekedést jelenthet az átalányadózást választó mezőgazdasági őstermelők számára, ugyanis teljes adóévi működés esetén alaphangon minimálisan 2,5 millió forint adóalapot eredményezhet. Továbbá tekintettel arra, hogy több önkormányzat illetékességi területén adóköteles tevékenységet folytató őstermelőnek minden önkormányzat felé (családi gazdaságok esetén minden tagnak) meg kell fizetnie az árbevételi sáv alapján a tételes adót, így az adóteher még jelentősebb lehet.

Gárdonyi, 2025. július 4.